

Людмила Овчарик викладач історії Київського професійного ліцею транспорту

Тема: Початок індустріалізації.

Мета:

Навчальна:

- розкрити передумови, причини індустріалізації;
- визначити мету та характер індустріалізації;
- з'ясувати її джерела;
- відмітити, що в ході було досягнуто великих зрушень, які, однак, не супроводжувалися істотним зростанням матеріального добробуту людей;

Розвиваюча:

- розвивати навички критичного мислення учнів;
- розвивати творчі здібності;
- розвивати зацікавленість, самостійність;

Виховна:

- виховувати в учнів почуття патріотизму;
- виховувати впевненість, у собі, самостійність та відповідальність;
- виховувати культуру поведінки;
- виховувати бережне ставлення до обладнання;
- виховувати норми дотримання трудової дисципліни.

Тип уроку: вивчення нових знань.

Обладнання: підручник, атлас, комп'ютор, проектор, роздатковий матеріал.

Наочність: презентація.

Основні дати:

1925 р. – XIV з'їзд ВКП(б) прийняття рішення про індустріалізацію;

1928/29-1932 перша п'ятирічка;

1929 р. - рік "великого перелому" встановлення одноосібної влади Й.Сталіна,; 1933-1937р.р. друга п'ятирічка, 1935р.-початок стахановського руху;

1938-1942р.р. незавершена п'ятирічка.

Основні поняття:

Індустріалізація-це процес побудови великого машинного виробництва в усіх галузях народного господарства.

Надіндустріалізація-прискорена індустріалізація.

Проблемне питання: визначити наслідки індустріалізації для України.

Хід уроку.

I.Організація навчальної діяльності.

Організаційний момент (2-3 хв.).

Вітання з учнями, візуальна перевірка готовності до уроку. Прошу старосту підготувати список відсутніх.

II. Актуалізація знань учнів (2 хв.).

Вступне слово вчителя.

У період НЕП відбулися зміни в політичній системі суспільства, у тому числі:

- укріпився авторитет диктатури;
- розгромлено опозиційні політичні партії;
- політичні процеси над опозицією.

III. Вивчення нового матеріалу (25 хв.).

Повідомлення теми та мети уроку (1хв.)

План.

- 1.Поняття, передумови, причини індустріалізації.
- 2.Перехід до форсованої над індустріалізації.
- 3.Результати перших п'ятирічок.

Розповідь учителя.

1.Поняття, передумови, причини індустріалізації.

Індустріалізація-це процес побудови великого машинного виробництва в усіх галузях народного господарства.

З приходом до влади нового радянського лідера - Й. Сталіна - основна увага приділялася відбудові та посиленому розвитку зруйнованої війною та громадською війною промисловості.

Причини сталінської індустріалізації:

1.Економічна-технологічна та економічна відсталість СРСР від передових розвинутих країн (хоча до Жовтневої революції Російська імперія входила до десятки найбільш промислово розвинутих європейських країн);

2.Політична-лідери Комуністичної партії вважали, що їхня партія повинна спиратися на дрібнобуржуазні селянські маси, на робітничий клас. Але в Російській імперії робітництво було нечисленним, тому необхідно було збільшити кількість заводів і фабрик, а, отже і робітничого класу;

3.Стратегічні-Сталін вважав можливою побудову комунізму в одній окремо взятій країні. Оскільки сусідні капіталістичні держави, на його думку, не будуть терпіти поряд із собою комуністичну країну, вони рано чи пізно нападуть на СРСР. Для захисту соціалістичної вітчизни необхідна високо розвинута промисловість групи А-добувна, важка, обробна. Саме заводи цієї групи промисловості є виробниками зброї.

Починаючи з 1928 року економіка стала розвиватися відповідно до п'ятирічних планів, затверджених найвищим законодавчим органом влади. Приріст промислової продукції планувалося довести до 18-20 % на рік.

Робота з документом.

Запитання по документу до учнів.

Визначте мету індустріалізації СРСР за документом.

Із резолюції XIV з'їзду ВКП(Б) 23 грудня 1925року

.....Вести економічне будівництво під таким кутом зору,щоб СРСР із країни, що ввозить машини та обладнання, перетворився на країну, що виробляє машини та обладнання, аби таким чином СРСР в умовах капіталістичного оточення не міг перетворитися на економічний придаток

капіталістичного світового господарства, а був самостійною економічною організацією.....

.....поставити задачу повного забезпечення перемоги соціалістичних господарських форм над приватним капіталом ,зміцнення монополії зовнішньої торгівлі,зростання соціалістичної держпромисловості та залучення під її керівництво і за допомогою кооперації дедалі більшої маси селянських господарств у русло соціалістичного будівництва.....

Запитання по документу до учнів:

Визначте мету індустріалізації СРСР за документом.

Запитання по відео до учнів:

Як Ви вважаєте, чому було згорнуто НЕП і запроваджено індустріалізацію в Україні.

Демонстрація. Відео про індустріалізацію.

Запитання по відео до учнів:

Як Ви вважаєте, чому було згорнуто НЕП і запроваджено індустріалізацію в Україні.

Розповідь вчителя

2.Перехід до форсованої над індустріалізації.

У грудні 1927р.XV з'їзд ВКП(б) ухвалив генеральну лінію на прискорену індустріалізацію народного господарства.

З кінця 1929 року розпочинається прискорена індустріалізація (форсована індустріалізація - «над індустріалізація»).

Джерела, з яких надходили кошти на індустріалізацію:

- Селян примушували продавати державі хліб за безцінь;
- Продаж закордон національного багатства;
- Продаж сировини-вугілля,зерна, деревини тощо;
- Збільшили випуск спиртних напоїв;
- Використання безоплатної праці в'язнів.

За першу п'ятирічку 1928-1932р.р. в СРСР було збудовано 1500 промислових підприємств, 400 були збудовані в Україні Дніпрогес, «Запоріжсталь», «Криворіжсталь», «Азовсталь».

Демонстрація Карти України в процесі індустріалізації

Учні на попередньому уроці отримали додаткове завдання підготувати історичну довідку про підприємства «Запоріжсталь», «Криворіжсталь», «Азовсталь».

Учні доповідають.

Демонстрація даних підприємств.

3.Результати перших п'ятирічок.

Наслідки індустріалізації для України:

1. Україна за показниками індустріального розвитку на той час зайняла провідне місце в Європі, наздогнавши Францію. У 1940 році її промисловий потенціал у 7 разів перевищував рівень 1913 року УРСР перетворилася з аграрної на індустріально-аграрну республіку;

2. Був закладений фундамент адміністративно-командної системи в економіці. Україна була перенасичена шкідливими підприємствами та відходами від їхньої діяльності. Внаслідок бездумної надіндустріалізації, економії на природоохоронних об'єктах екологічна ситуація в республіці стала загрозливою;

3. Прискорений розвиток виробництва засобів виробництва (група А) за рахунок виробництва предметів споживання (група Б) призвів до занепаду легкої та харчової промисловості та – до зниження життєвого рівня населення;

4. Зростаюча урбанізація - збільшення кількості міського населення. Чисельність городян в УРСР у 1926-1930 рр. зросла удвічі.

5. Україна остаточно втратила економічну самостійність, її економіка була цілком підконтрольна союзним наркоматам, що перетворилися на своєрідні надмонополії.

Учнів ділим на 3 команди,кожна команда отримує завдання.

I. команда повинна назвати позитивні риси індустріалізації.

II. команда повинна назвати негативні риси індустріалізації.

III. команда повинна охарактеризувати значення індустріалізації для України.

Доповідають команди.

Учні дають відповідь на проблемне питання.

IV.Закріплення нових знань (8 хв.).

Заповнити таблицю: (очікуваний результат від учнів).

«Індустріалізація в УРСР»

Основні завдання	Джерела	Результати
1.Подолати економічну відсталість. 2.Забезпечити економічну самостійність. 3.Створити базу для зміцнення оборони країни. 4.Побудувати комунізм.	1.Селян примушували продавати державі хліб за безцінь; 2.Продаж закордон національного багатства; 3.Продаж сировини-вугілля,зерна, деревини тощо; 4.Збільшили випуск спиртних напоїв; 5.Використання безоплатної праці	1.Україна за показниками індустріального розвитку на той час зайняла провідне місце в Європі, наздогнавши Францію. 2.Україна була перенасичена шкідливими підприємствами та відходами від їхньої діяльності. Внаслідок бездумної надіндустріалізації, економії на природоохоронних об'єктах екологічна ситуація в республіці стала загрозливою; 3.Занепад легкої та харчової промисловості, зниження життєвого рівня населення; 4.Зростаюча урбанізація. 5. Україна остаточно втратила економічну самостійність.

	в'язнів.	
--	----------	--

V. Підсумки уроку (2хв.).

Заключне слово вчителя:

З кінця 20-х рр. радянське керівництво взяло курс на прискорену індустріалізацію в промисловості. Саме в цей період радянська Україна стала провідним економічним регіоном СРСР.

Проте за швидкі темпи будівництва було заплачено надзвичайно високу ціну - було підірване здоров'я цілого покоління, внаслідок викачування коштів із сільського господарства Україну охопив голодомор, що забрав мільйони людських життів.

Якість нових заводів та фабрик була низькою, як і якість їхньої продукції. Екологічне становище України різко погіршилось.

VI. Виставлення оцінок (2 хв.).

VII. Оголошення домашнього завдання (2 хв.).

Параграф 26.

Реферати за темами; «Перша п'ятирічка УРСР»;
«Джерела індустріалізації».

Додаток

«Індустріалізація в УРСР»

Основні завдання	Джерела	Результати

--	--	--

Додаток

Робота з документом

Із резолюції XIV з'їзду ВКП(Б) 23 грудня 1925 року

.....Вести економічне будівництво під таким кутом зору, щоб СРСР із країни, що ввозить машини та обладнання, перетворився на країну, що виробляє машини та обладнання, аби таким чином СРСР в умовах капіталістичного оточення не міг перетворитися на економічний придаток капіталістичного світового господарства, а був самостійною економічною організацією.....

.....поставити задачу повного забезпечення перемоги соціалістичних господарських форм над приватним капіталом, зміцнення монополії зовнішньої торгівлі, зростання соціалістичної держпромисловості та залучення під її керівництво і за допомогою кооперації дедалі більшої маси селянських господарств у русло соціалістичного будівництва.....

Визначте мету індустріалізації СРСР за документом.

Список використаної літератури :

1. Бойко О.Д. Історія України: Посібник. - К.: Академвидав, 2004. - 656 с
2. Історія України/ За ред. Ю. Сливки. - Л.: Світ, 2002. - 520с.

3. Історія України: Навч. посіб. - 3 - те вид., випр. і доп. / М.В. Назарович, Б.Д. Лановик.- К.: Знання- Прес, 2006. - 598 с
4. Карамалі С. Радянська індустріалізація України (1929 - 1930) // Історія України. - 2004. - №5. - СІ 1-12.
5. Кульчинський С.В. Сталінська індустріалізація України 1929-1933рр. // Історія України.- 2004. - №5. - С 5-13.
6. Кульчинський С.В. Індустріалізація радянського типу: здобутки і ціна // Історія України. - 2000. - №47. - С.3-4.
7. Лановик Б.Д., Матисякевич З.М., Матейко Р.М. Економічна історія України і світу: Підручник / За ред.. Б.Д. Лановика. - 4-те вид., випр. і доп. - К.; Вікар.,2001.-447с.
8. Литвин В.М. Історія України: Підручник. - К.: «Наукова думка», 2008. -957с.
9. Новий довідник : Історія України / С Крупчан, Т. Крупчан, О. Скопненнюк, О. Іванюк. - К.: Казка, 2006. - 736 с*
10. Новітня історія України (1900-2000) : Підручник. / А.Г. Слюсаренко, В.І. Гусєв, В.П. Дрожжин. - К2: Вища школа, 2000. - 663 с

